

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
105/2019	Fylkesrådet	02.04.2019

Fastsettelse av planprogram for revisjon av regional plan klimautfordringene i Nordland

Sammendrag

Planprogram for revisjon av regional plan – klimautfordringene i Nordland har vært på høring i perioden 9. juli til 29. september 2018. I denne saken fastsetter fylkesrådet planprogrammet for planarbeidet.

Det har kommet 22 skriftlige innspill. De fleste innspillene omhandler tema som høringsparten mener det er viktig å belyse i en revidert plan, og berører derfor ikke de overordnede rammebetingelsene og organiseringen av planprosessen.

Fylkesrådet gjør en del endringer i høringsforslaget på bakgrunn av innspillene. I hovedsak dreier dette seg om at planarbeidet innarbeider fylkes bidrag til FNs bærekraftsmål, temagruppene organiseres etter satsingsområde, klimabudsjett skal inngå i planarbeidet og karbonfangst tilføyes som tema.

Bakgrunn

Fylkestinget vedtok oppstart av revisjon av gjeldende regional plan i fylkestingsak 120/16. Ved revisjon av regionale planer er det krav om å utarbeide et planprogram.

Planprogram for revisjon av regional plan – klimautfordringene i Nordland har vært på offentlig høring i perioden 9. juli til 29. september 2018 i samsvar med plan og bygningsloven §8-3.

Planprogrammet gjør rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behov for utredninger.

Problemstilling

I løpet av høringen har planprogrammet blitt diskutert internt i fylkeskommunen og eksternt med Fylkesmannen og NVE. Forslaget har blitt presentert i planforum, for ungdommens fylkesråd og eldrerådet i Nordland. Det har også vært presentert i plannettverk i Vesterålen, Helgeland og for klimanettverk Nord-Norge.

Det har kommet 22 skriftlige innspill til planprogrammet:

1. Bane Nor SF	1. Nordland Bondelag
2. Besteforeldrenes klimaaksjon, Nordland	2. Norsk bergindustri
3. Brønnøy kommune	3. Norsk elbilforening
4. Dønna kommune	4. Sametinget
5. Fauske kommune	5. Skognæringa Kyst SA
6. Fiskeridirektoratet	6. Skognæringsforum Nordland
7. Fylkesmannen i Nordland	7. Statens vegvesen
8. Helse Nord RHF	8. Utdanningsforbundet Nordland
9. LO Stat Distriktskontor Bodø	9. Vefsn kommune
10. Lofotrådet	10. Vesterålen regionråd
11. Naturvernforbundet i Nordland	11. Vågan kommune

I denne saken behandles de innkomne høringsuttalelsene til planprogrammet. Et sammendrag av uttalelsene med vurdering og behandling følger denne saken som vedlegg. Planprogram og notat om status og utfordringer med endringer i henhold til behandlingen, følger saken som vedlegg.

Drøfting

De fleste innspillene omhandler tema som høringsparten mener det er viktig å belyse i en revidert plan, og berører derfor ikke de overordnede rammebetingelsene og organiseringen av planprosessen.

Overordnede endringer

- Planens bidrag til FNs bærekraftsmål er tatt inn i satsingsområdene.
- Samisk perspektiv er tydeliggjort for at samiske næringsaktører og samfunn som blir berørt av klimaendringer skal bli hørt og få mulighet til å utforme strategiene for planen.
- Klimabudsjett for fylkeskommunens virksomhet tas inn som del av planarbeidet.
- Nye aktiviteter knyttet til medvirkning:
  - Klimaråd/generasjonsråd opprettes som medvirkningsorgan bestående av 6 ungdommer og 3 eldre.
  - «Klimatoppmøte» med deltagelse fra interesseorganisasjoner, næringsliv og regionale myndigheter.
- Det er tydeliggjort at planen ikke vil omhandle vern av natur, utslipp fra havbruksnæringen (unntatt klimagassutslipp), utbygging av kraftverk eller utlysning av oljefelt.

Organisering

Sett i lys av innspillene og det videre planarbeidet er det funnet mest hensiktsmessig at

temagruppene organiseres i tråd med satsingsområdene. Dette vil styrke det tverrsektorielle samarbeide og følge prinsippene i smart spesialisering. Fylkeskommunal virksomhet vil være en egen temagruppe.

Under følger en oppsummering av behandlingen av innspill på enkelte tema. For utfyllende behandling på alle tema, se vedlegg.

Miljø som satsingsområde

Vefsn, Brønnøy og Vågan kommune ønsker biologisk mangfold som satsingsområde.

Fylkesmannen foreslår at fylkeskommunen tar ansvar for å samordne håndtering av masse fra utbyggingsprosjekter. Fauske kommune foreslår søppelhåndtering og forurensing i historisk forurensede områder som tema.

Vurdering: En av hovedutfordringene knyttet til biologisk mangfold er arealbruksendringer. Det er meldt oppstart av revisjon av arealpolitiske retningslinjer. Ettersom *Regional plan for grønn omstilling i Nordland* ikke vil legge føringer for arealbruk eller utbygging foreslås det at dette temaet tar inn i denne planprosessen. Det vil derfor heller ikke være aktuelt å ta med massehåndtering som tema.

Karbonfangst

Brønnøy kommune, Skognæringa Kyst SA, Skognæringsforum Nordland og Fylkesmannen fremhever karbonfangst fra landbruket som eget satsingsområde. Planting av skog, fokus på våtmarker, bruk av tre i bygg for å lagre CO₂, nevnes som aktuelle tiltak. Ny statlig planretningslinje nevner også at tiltak mot avskoging og økt opptak av CO₂ i skog og andre landarealer bør inkluderes i klima- og energiplanlegging.

Vurdering: Karbonfangst tas inn som tema. Her er også dyrking av alge aktuelt.

Olje og gass

Besteforeldrenes klimaaksjon og Naturvernforbundet ønsker stans i leteaktivitet og utlysning av nye oljefelt.

Vurdering: Tas ikke med i det videre planarbeidet. Saksområdet håndteres gjennom andre prosesser i fylkeskommunen.

Vurdering

FN har utarbeidet bærekraftsmål som er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Målene skal fungere som en global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. Fylkesråden ønsker å legge bærekraftsmålene til grunn for revisjonsarbeidet og å synliggjøre hvordan fylkeskommunen og Nordlandssamfunnet skal følge opp disse mål innenfor temaene klima og miljø.

Når det gjelder klima og miljø handler det om å redusere vårt fotavtrykk ved å effektivisere, gjenbruke og omstille seg. I tillegg må vi tilpasse oss til konsekvensene av klimaendringene,

skape nye grønne løsninger og gå fra en lineær til en sirkulær økonomi. En slik samfunnsomstilling krever gode prosesser og sterk forankring og fylkesråden er derfor fornøyd med at planprogrammet for revisjon av regional klimaplan nå vedtas.

Et omstillingsdyktig samfunn baserer seg på forskning og vår evne til innovasjon. Fylkesråden ønsker derfor at forskning og innovasjon også skal være et sentralt perspektiv i en revidert plan. Dette avspeiles også i det første satsingsområdet.

Fylkesråden foreslår at planarbeidet innrettes etter følgende satsingsområder:

1. Kompetanse og kommunikasjon

Det er en utfordring å informere og veilede om klima og miljøutfordringene. God kommunikasjon er en nøkkel for å kunne ta de riktige beslutninger og for å få folk engasjert. Mangel på nettverk og relevant kompetanse i kommunesektoren er en barriere for omstillingsarbeidet. Nordland trenger kompetente innbyggere for å sikre en bærekraftig ressursforvaltning. Satsingsområdet vil bidra til å oppfylle bærekraftsmål nummer 17 «samarbeid for å nå målene».

2. Reduksjon av klimagassutslipp

Siden 2009 har det blitt sluppet ut ca. 3,3 million tonn CO₂-ekvivalenter i Nordland i året. De største utslippene er fra industri, olje og gass (50 %), sjøfart (16 %), veitrafikk (15 %) og jordbruk (10 %). Utslippene forsterker den naturlige drivhuseffekten og konsekvensen er en stigende gjennomsnittstemperatur på jorden. Satsingsområdet vil bidra til å oppfylle bærekraftsmål nummer 13 «handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem».

3. Klimatilpasning

Nordland fylke har i likhet med sin omverden de siste tiårene allerede opplevd endringer i klimaet som følge av global oppvarmingen. Det har kort sagt blitt varmere og våtere. Tilpasning til et endret klima er et gjenstridig problem ettersom det krever høy grad av samordning fra ulike sektorer. Satsingsområdet vil bidra til å oppfylle bærekraftsmål nummer 13 «handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem».

4. Miljø

Bærekraftsmålene reflekterer de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold. Satsingsområdet miljø vil synliggjøre områder som omhandler miljø uten nødvendigvis å være relatert til klima.

Det finnes allerede regional politikk på flere av disse områdene, gjennom f.eks. *Regional plan for vannforvaltning* i vannregion Nordland og Jan Mayen og *Regional plan for bærekraftig vannkraft* (ikke vedtatt enda). En ny og revidert regional plan for klima og miljø skal synliggjøre dette og samtidig ta opp nye utfordringer som f.eks. marin forsøpling, lokal luftforurensing, avfallshåndtering, plastforbruk, matsvinn og energiproduksjon og forbruk. Satsingsområdet vil bidra til å oppfylle flere av bærekraftsmålene f.eks. nummer 12

«ansvarlig forbruk og produksjon».

På bakgrunn av innkomne innspill ønsker Fylkesråden at satsingsområdet miljø skal fokusere på avfall og forurensing herunder ansvarlig forbruk og produksjon.

Fylkesråden er av den oppfatning at det har kommet gode og konstruktive innspill i høringsperioden, og ber om at prosjektgruppen tar med seg disse videre i prosessen i tråd med behandlingen. Det vil nedsettes temagrupper innenfor alle innsatsområdene hvor også relevante eksterne deltagere vil inviteres inn til å delta i planarbeidet. Dette gjelder også aktuelle forskningsmiljøer.

Fylkesråden er opptatt av at fylkeskommunen går foran som et godt eksempel i omstillingsarbeidet. Fylkesråden ber derfor administrasjonen utarbeide et klimabudsjett som del av planarbeidet. Et klimabudsjett vil være fylkeskommunens styringsverktøy for å kutte klimagassutslipp og skal inngå i budsjett og økonomiplan. Budsjettet skal som minimum følge opp mål som settes i regional plan for klima og miljø. For øvrig vil regional plan for klima og miljø med tilhørende handlingsprogram være retningsgivende for kommunal planlegging og statlig virksomhet i Nordland.

Medvirkning er en grunnleggende forutsetning for et godt lokaldemokrati og regionale planprosesser skal legge til rette for dette. Fylkesråden inviterer derfor til ulike medvirkningsprosesser og fremhever spesielt to i denne saken. Først er opprettelsen av et uavhengig klimaråd/generasjonsråd bestående av 2 generasjoner (unge og eldre). Rådet skal møtes for å diskutere utfordringer og løsninger som innspill til revisjonen. Rådet skal også bidra til å skape dialog og debatt om klima og miljø i Nordland.

I tillegg vil fylkesråden invitere til klimatoppmøte våren 2019. Her vil ulike organisasjoner bli oppfordret til å underskrive en felles erklæring om overordnede målsettinger knyttet til klima og bærekraftsmålene.

Konsekvenser

Saken har ingen administrative, økonomiske eller andre konsekvenser utover det som er avsatt i vedtatt økonomiplan. Det vil i tillegg søkes finansiering til gjennomføring av medvirkningsprosesser.

Vedtakskompetanse

Det vises til FT-sak 52-2016 – Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget, hvor det i pkt. 3.31, heter at myndighet til å utarbeide og vedta planprogram etter plan og bygningslovens § 8-3, delegeres til fylkesrådet.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. I medhold av plan og bygningslovens § 8-3 vedtar fylkesrådet planprogram for revisjon av regional plan – klimautfordringene i Nordland.
2. Fylkesrådet ber administrasjonen starte arbeidet med å innarbeide klimabudsjett i økonomiplan og budsjett for fylkeskommunen.

Bodø den 20.03.2019

Aase Refsnes

fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse

sign

02.04.2019 Fylkesrådet

FRÅD-105/2019

Vedtak

Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedlegg:

Tittel

Planprogram

Behandling av innspill

Notat - status og utfordringer

DokID

1148501

1148173

1148502